

ANALÝZA

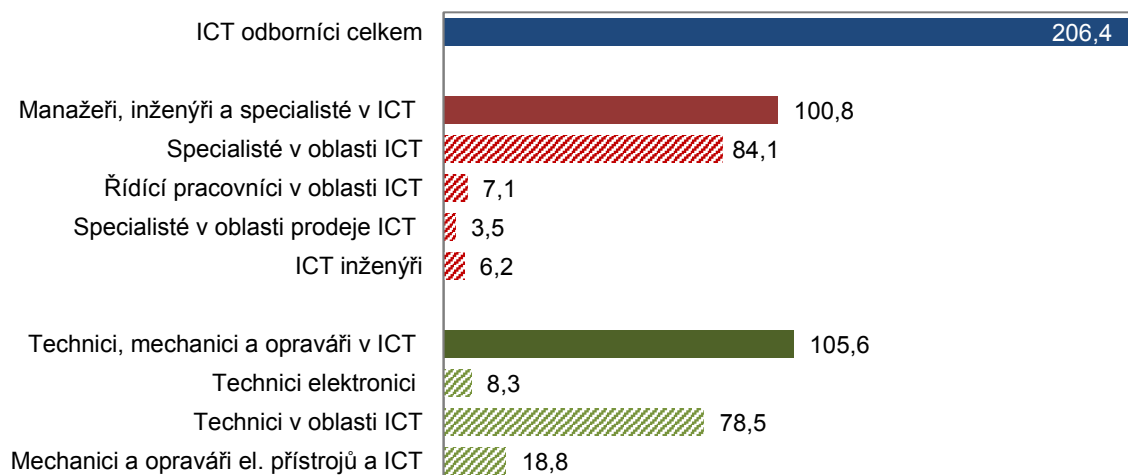
ICT odborníci v České republice a jejich mzdy

Informační a komunikační technologie (ICT) jsou v dnešní době nedílnou součástí každodenního života. S tím souvisí rostoucí potřeba odborníků, kteří by se o ně starali a dále je rozvíjeli. Často je probíraná také výše jejich platů, respektive mezd. Kolik pracovníků v oblasti ICT v Česku je a v jakých částkách se pohybují jejich platy a mzdy, ukazují následující statistiky.

Počty ICT odborníků

V roce 2018 bylo v ČR celkem **206,4 tisíc** lidí, kteří se profesně věnovali informačním a komunikačním technologiím (ICT). Z toho 100,8 tisíc bylo manažerů, inženýrů a specialistů a 105,6 tisíc techniků, mechaniků a opravářů¹. Přestože pracovníků v obou skupinách každý rok přibývá, představují stále „jen“ **3,9 % ze všech zaměstnaných v ČR**. Tato hodnota je lehce nad průměrem EU, který v roce 2017 dosáhl 3,7 %. Podobný podíl ICT odborníků mají také v Maďarsku, Francii, Německu či Slovinsku. Nejvíce jich pak najdeme ve Finsku a Švédsku (6,8 % a 6,6 %), nejméně naopak v Řecku (1,6 %).

Graf 1: Počet ICT odborníků (v tis. osob), ČR 2018

Zdroj: ČSÚ, Výběrové šetření pracovních sil

Počet ICT specialistů za pět let vzrostl o polovinu

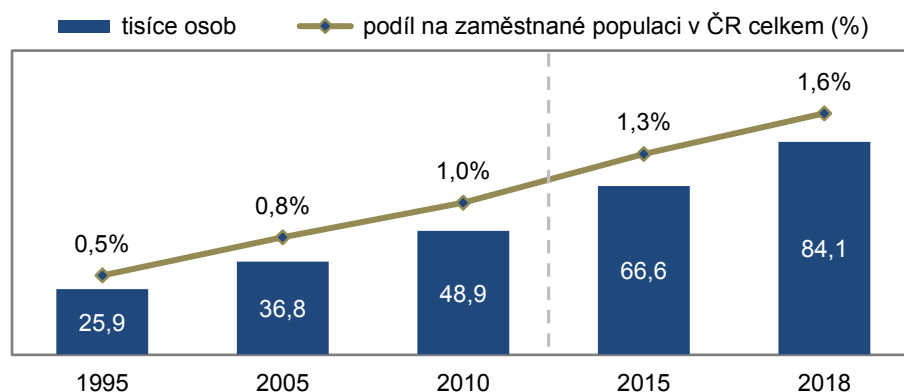
Jak již bylo zmíněno v úvodu, ICT odborníci se dělí do dvou širokých skupin, které jsou co do počtu zaměstnaných osob podobně velké. Mezi manažery, inženýry a specialisty v ICT jednoznačně dominuje skupina pracovníků označovaných jako Specialisté v oblasti ICT (dále

¹ Definice jednotlivých podskupin ICT odborníků vychází z klasifikace zaměstnání CZ-ISCO. Více o klasifikaci se dozvíte na https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace_zamestnani_-cz_isco-

ANALÝZA

„ICT specialisté“), která hraje klíčovou roli v samotném vývoji nových či výrazném zlepšení stávajících informačních technologií. V roce 2018 jich v ČR působilo 84,1 tisíc, tj. téměř o polovinu více než před pěti lety (nárůst o 47 %; 26,7 tis.). Ze zhruba dvou třetin jde o Analytiky a vývojáře softwaru a počítačových aplikací a třetinu pak představují Specialisté v oblasti databází a počítačových sítí. Na celkové zaměstnanosti v ČR se ICT specialisté v roce 2018 podíleli 1,6 % oproti 0,8 % v roce 2005.

Graf 2: Vývoj počtu ICT specialistů a jejich podílu na celkové zaměstnané populaci v ČR

Zdroj: ČSÚ, Výběrové šetření pracovních sil

Poznámka: Data do roku 2010 (včetně) nejsou plně srovnatelná s následujícími roky, neboť došlo ke změně klasifikace.

Mezi Techniky, mechaniky a opraváři v ICT pak převažují Technici v oblasti ICT (dále „ICT technici“), kteří mají nejčastěji v náplni práce monitorování a podporu běžného provozu informačních a komunikačních systémů a sítí či poskytování technické podpory jejich uživatelům. V roce 2018 jich bylo 78,5 tis. Již méně bylo Mechaniků a opravářů elektronických přístrojů a komunikačních technologií (18,8 tis.) a nejméně pak Techniků elektroniků (8,3 tis.).

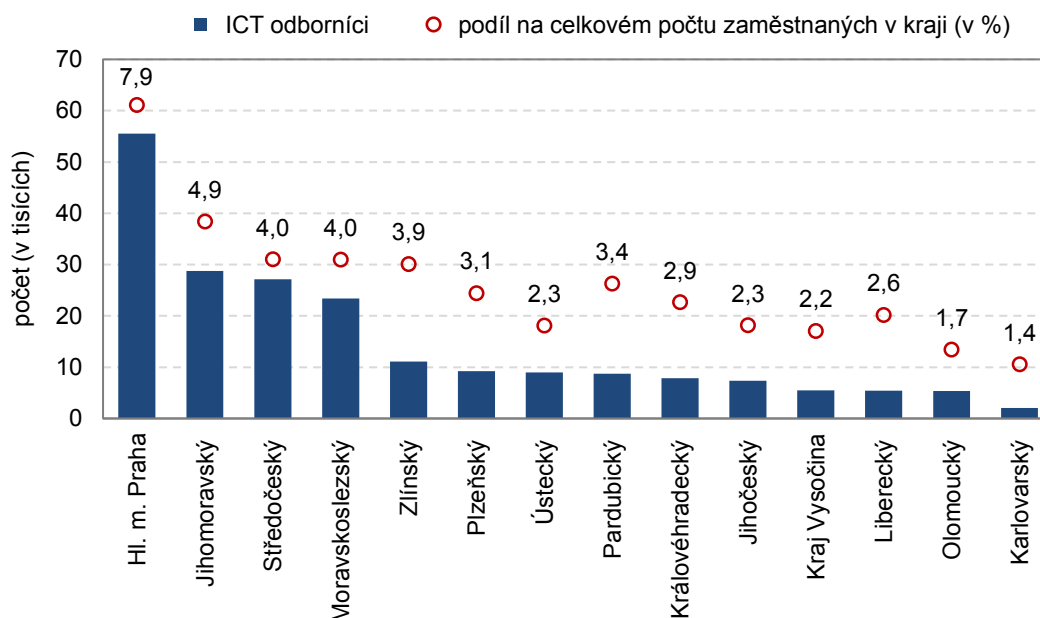
Nejvíce ICT odborníků najdeme v Praze

V rámci České republiky je **největší koncentrace ICT odborníků** mezi zaměstnanými s trvalým bydlištěm **v Praze** (56 tisíc), kde také tvoří největší podíl na zaměstnaných (**7,9 %**). Dále v Jihomoravském kraji (29 tisíc osob; 4,9 %), Středočeském kraji (27 tisíc osob; 4 %) a Moravskoslezském kraji (23 tisíc osob; 4 %).

Pokud se zaměříme na výše zmíněné ICT specialisty, zjistíme, že největší zastoupení ICT specialistů je mezi ICT odborníky s trvalým bydlištěm v Praze, a to 47 %, dále ve Středočeském (45 %) a Plzeňském kraji (44 %). Nejmenší zastoupení ICT specialistů bylo v roce 2018 mezi ICT odborníky s trvalým bydlištěm v Ústeckém kraji (22 %).

ANALÝZA

Graf 3: Počet ICT odborníků a jejich podíl na zaměstnaných v kraji, ČR 2018

Zdroj: ČSÚ, Výběrové šetření pracovních sil

Poznámka: Rozložení dle krajů je podle trvalého bydliště ICT odborníků, nikoliv podle místa pracoviště.

Ženy jsou v menšině, střední generace převažuje

Mezi ICT odborníky mají dlouhodobě výraznou převahu muži nad ženami, v roce 2018 byl poměr mužů a žen 9 ku 1. V průběhu sledovaných let narůstá počet ICT odborníků mužů, zatímco počet takto zaměstnaných žen stagnuje. Stejný nepoměr mužů a žen nacházíme i mezi ICT specialisty.

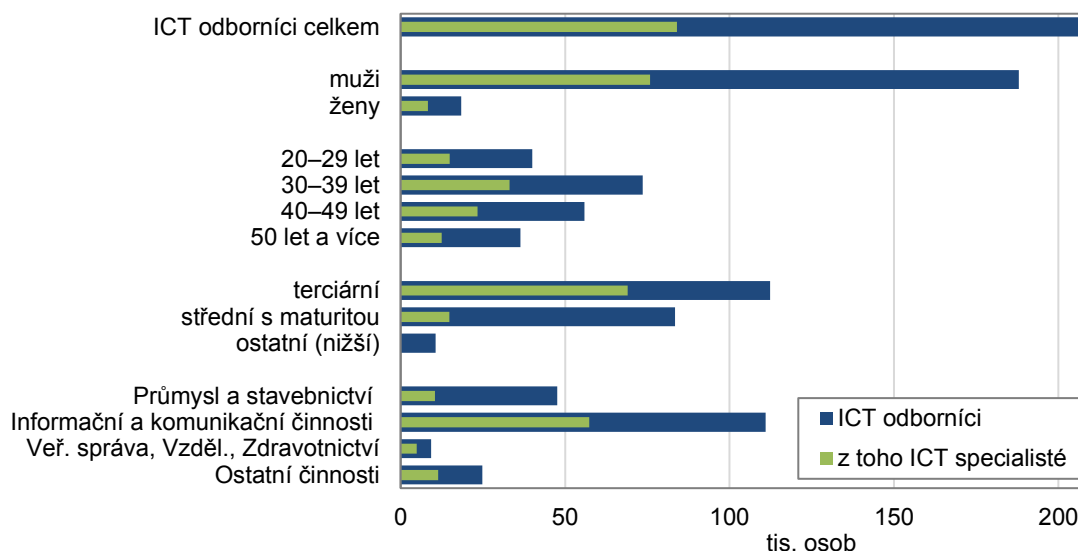
Nejvíce osob zaměstnaných jako ICT odborníci bylo v roce 2018 ve věku 30–39 let, konkrétně 36 %. Nejméně jich pak bylo ve věkové skupině 50 a více let (18 % ze všech ICT odborníků). V případě ICT specialistů je struktura podle věkových skupin podobná jako u ICT odborníků.

U ICT odborníků převažuje terciární vzdělání (vysokoškolské nebo vyšší odborné), které má více než polovina z nich (54 %), 40 % má vzdělání střední s maturitou a 5 % vzdělání nižší. ICT specialisté jsou oproti ICT odborníkům obecně více vzdělaní, neboť terciární vzdělání má 82 % ICT specialistů, 18 % má pak vzdělání střední s maturitou a zastoupení osob s nižším vzděláním je mezi ICT specialisty zanedbatelné.

Více než polovina ICT odborníků pracuje ve firmách zaměřených na činnost v rámci informačních a komunikačních technologií (54 %; 111 tisíc). Necelá čtvrtina ICT odborníků pracuje v průmyslu a stavebnictví (23 %; 48 tisíc) a ve veřejné správě, vzdělávání a zdravotnictví je zaměstnáno 6 % všech ICT odborníků.

ANALÝZA

Graf 4: ICT odborníci – základní charakteristiky, ČR 2018

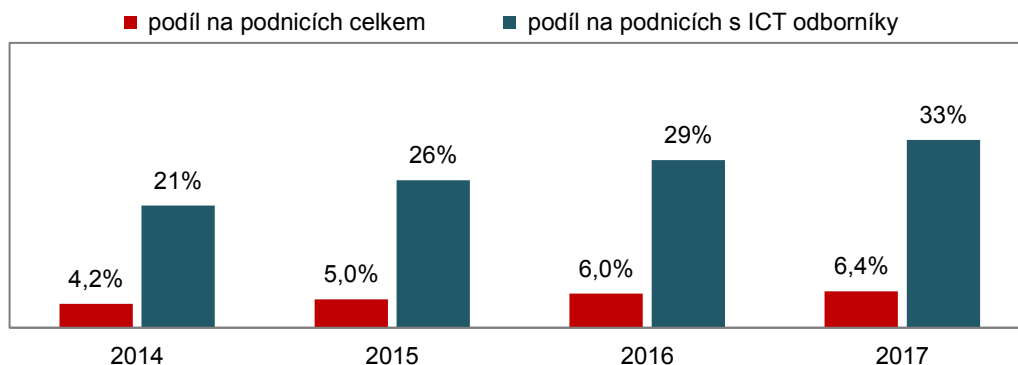

Zdroj: ČSÚ, Výběrové šetření pracovních sil

Nedostatek ICT odborníků

V roce 2017 uvedlo **6,4 %** firem s 10 a více zaměstnanci, že mělo **problém obsadit pozice ICT odborníků**. Mezi malými podniky s 10 až 49 zaměstnanci bylo takových firem 4,1 %, u středních firem (50–249 zaměstnanců) se jednalo o 11 %, zatímco u velkých podniků (s více než 250 zaměstnanci) mělo problém najít vhodného ICT odborníka 31,5 % firem. Pokud se ale zaměříme pouze na firmy, které již nějaké ICT odborníky zaměstnávají a současně nové ICT odborníky hledali, dokonce **79 %** z nich mělo problém vhodného odborníka najít. Při přepočtu na všechny podniky zaměstnávající ICT odborníky byl podíl firem, kterým činilo problém sehnat vhodného kandidáta, **33 %**. Poptávka po ICT odbornících rok od roku roste. Mezi roky 2014 a 2017 stoupl podíl firem, které již nějaké ICT odborníky zaměstnávají a zároveň mají problém najít další vhodné kandidáty, o 12 procentních bodů.

Graf 5: Podniky mající problém najít ICT odborníky, ČR

Zdroj: ČSÚ, Šetření o využívání ICT v podnicích

Poznámka: Jedná se o podniky s 10 a více zaměstnanci.

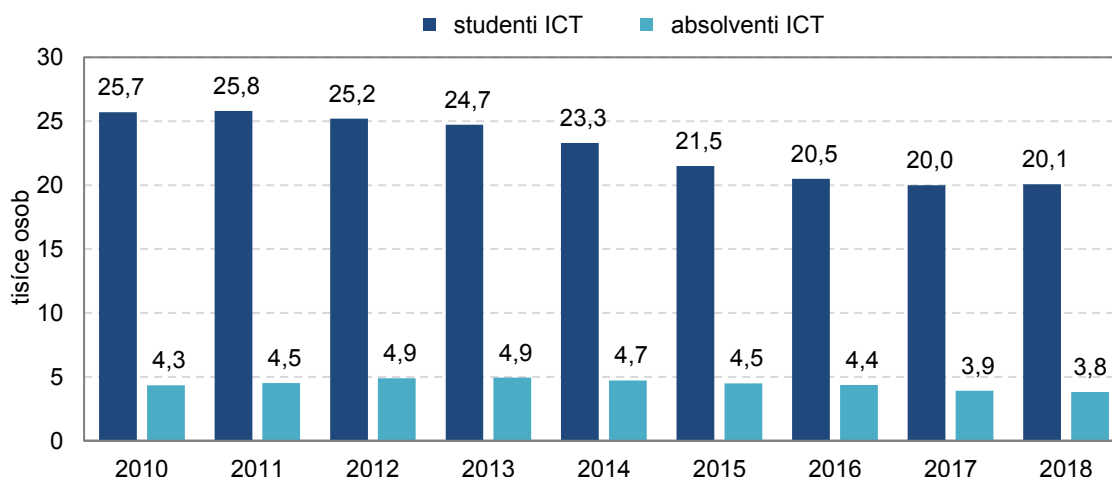
Oddělení informačních služeb – ústředí

ANALÝZA

Zájem o studium ICT oborů se nemění, absolutní počet studentů ICT ale klesá

Stávající situaci na trhu práce pravděpodobně výrazně nezmění ani posily čerstvých absolventů a studentů ICT oborů vysokých škol. **Popularita ICT oborů je v čase více méně stabilní.** Podíl jejich studentů a absolventů na celkovém počtu všech studentů, resp. absolventů VŠ se pohybuje kolem 6,6 %. Vzhledem k tomu, že na VŠ nyní studují a absolvují početně slabší ročníky, tak i přes mírně rostoucí procentuální zastoupení celkový **počet studentů a absolventů ICT oborů klesá.** Konkrétně v roce 2018 studovalo ICT obory na VŠ 20,1 tisíc studentů, což je o 5,7 tisíc méně než v roce 2011, kdy počet ICT studentů dosáhl maxima. Počet absolventů poklesl za posledních 5 let o 1,1 tisíc, z necelých 5 tisíc na 3,8 tisíc.

Graf 6: Vývoj počtu studentů a absolventů ICT oborů na vysokých školách v ČR

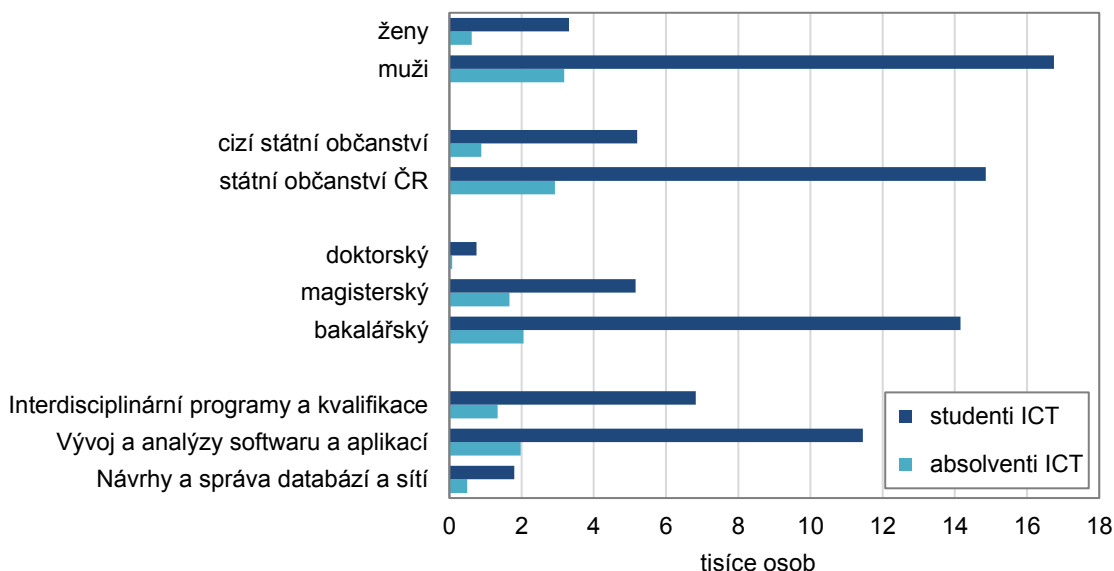
Zdroj: MŠMT, Sdružené informace matrik studentů

Co se ale v čase **zvyšuje, je podíl studentů ICT oborů s cizím státním občanstvím.** Zatímco v roce 2011 představovali 14 % všech studentů ICT oborů, v roce 2018 to bylo již 26 %. Nutno dodat, že z 61 % se jednalo o studenty se slovenským občanstvím. **Obdobná situace je v případě absolventů.** V roce 2011 činil podíl absolventů mající cizí státní občanství 13 % ze všech absolventů ICT oborů, zatímco v roce 2018 už 23 %. Jedná se o relativně vysoká čísla nejen z hlediska vývoje v čase, ale i v porovnání s podílem zahraničních studentů a absolventů v ČR celkem. Mezi studenty jich bylo v roce 2018 nehledě na obor 16 %, mezi absolventy pak 13 %.

V roce 2018 bylo mezi studenty ICT oborů 83 % mužů a 17 % žen a téměř stejný poměr byl i mezi absolventy. Studium ICT oborů probíhalo nejčastěji v rámci bakalářských studijních programů a ze skupin podoborů se největší oblibě těšily studijní programy zaměřené na vývoj a analýzy softwaru a aplikací.

ANALÝZA

Graf 7: Studenti a absolventi ICT oborů na vysokých školách v ČR, 2018

Zdroj: MŠMT, Sdružené informace matrik studentů

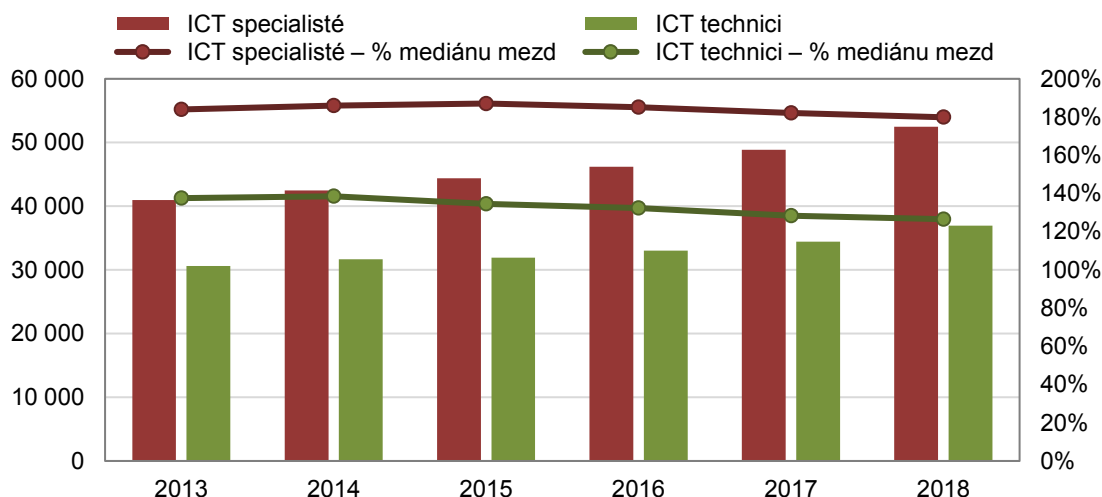
Mzdy ICT odborníků

Vzhledem k nedostatku ICT odborníků na trhu práce i snižujícímu se počtu ICT studentů na vysokých školách firmám výrazně neusnadní obsazování volných pozic ani nadprůměrné platy ICT odborníků. Pokud se zaměříme na dvě nejčastější skupiny ICT odborníků – ICT specialisty a ICT techniky (dále ve mzdové statistice jen „ICT odborníci“), zjistíme, že v roce 2018 byl **medián jejich hrubých měsíčních mezd² 45 877 Kč**, což představuje **157 % mediánu mezd všech zaměstnaných v ČR**. **ICT specialisté** jsou pak na tom s **52 498 Kč** výrazně lépe než **ICT technici** s **36 932 Kč**. Některé skupiny ICT specialistů mají mzdu ještě výrazně vyšší. U specialistů v oblasti bezpečnosti dat, systémových analytiků či vývojářů webu a multimédií byl medián mezd v roce 2018 (téměř) dvakrát vyšší, než jaký byl mezi všemi zaměstnanými v ČR (58 657 Kč, 57 736 Kč a 57 542 Kč vs. 29 184 Kč).

² Vyšší mzdy uvádíme jako medián mezd. Nejedná se o průměrnou mzdu (aritmetický průměr). Medián mezd ukazuje vyšší mzdy zaměstnance uprostřed mzdového rozdělení a vypovídá tak mnohem lépe o skutečné mzdové úrovni v konkrétní kategorii.

ANALÝZA

Graf 8: Vývoj mediánu mezd ICT specialistů a techniků (v Kč), ČR

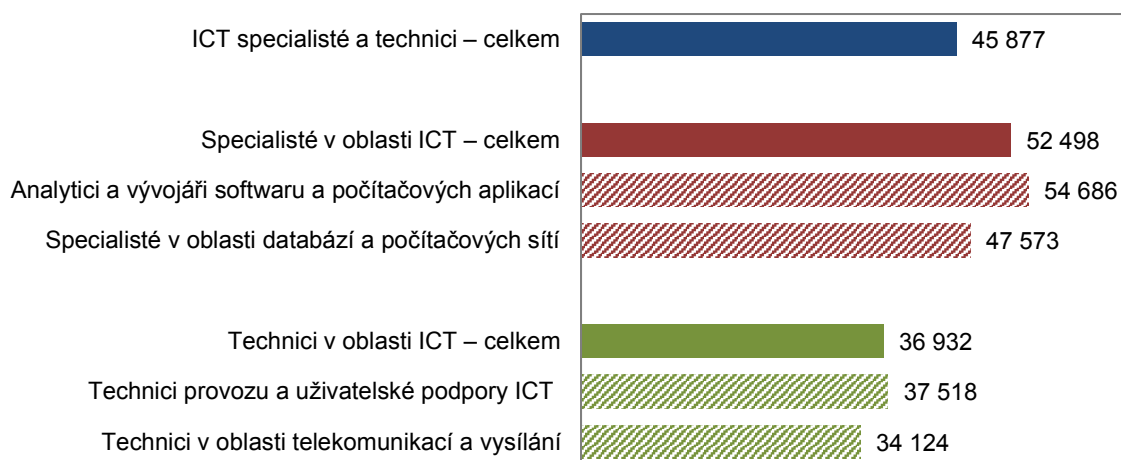

Zdroj: Strukturální mzdová statistika (ISPV)

Poznámka: Procento představuje podíl na mediánu mezd všech zaměstnanců v ČR.

Mzdy v ČR postupně rostou, v roce 2018 byl medián mezd v ČR vyšší oproti roku 2015 o 23 procentních bodů, což představuje nárůst o bezmála 5 500 Kč. Mzdy ICT odborníků rostou procentuálně o něco méně než mzdy v ČR celkem (o 18 procentních bodů, tj. o více než 7 000 Kč mezi roky 2015 a 2018). Platy ICT odborníků ve státním sektoru rostly, i díky plošnému zvýšení platů, relativně více než v soukromém sektoru (o 22 % v platové sféře a o 18 % ve mzdové sféře mezi roky 2015 a 2018). Státní platy však stále mají co dohánět. **Medián platů ICT odborníků ve státní sféře byl v roce 2018 o téměř 11 000 Kč nižší než medián mezd ICT odborníků v soukromé sféře (36 220 Kč vs. 47 121 Kč).** Z celorepublikového pohledu je přitom situace opačná a medián platů je obecně vyšší než medián mezd, přičemž rozdíl byl v roce 2018 necelých 5 000 Kč.

Graf 9: Medián mezd ICT odborníků (v Kč), ČR 2018

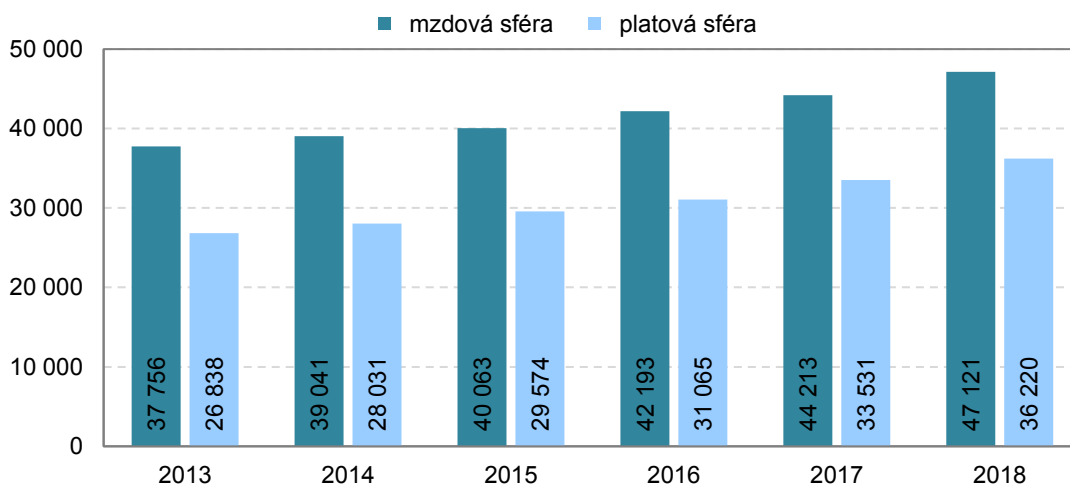
Zdroj: Strukturální mzdová statistika (ISPV)

ANALÝZA

ICT odborníci muži a zaměstnaní v podnikatelské sféře mají vyšší mzdy

Pravděpodobně nepřekvapí, že mezi ICT odborníky je, jak již bylo řečeno, mnohem **více mužů (91 %) než žen**. I v tomto progresivním a moderním oboru ovšem stále přetrvává v ČR tradiční nerovnost platů mezi muži a ženami. Medián mezd ICT odborníků byl v roce 2018 u mužů 47 065 Kč, zatímco ženy pracující na obdobných pozicích dostávaly 39 973 Kč měsíčně, což představuje **85 % platu mužů**. Pokud se zaměříme na státní sektor, zjistíme, že platy mužů a žen na pozicích ICT odborníků jsou o něco vyrovnanější. V platové sféře dosahuje výdělek žen 95 % platu mužů. Pozitivní zpráva je to ale jen částečně. Vzhledem k celkově nižším platům ICT odborníků v platové sféře muži pobírali o 11 463 Kč a ženy o 6 229 Kč nižší plat než jejich kolegové a kolegyně ve sféře soukromé.

Graf 10: Vývoj mediánu mezd ICT odborníků podle sféry (v Kč), ČR

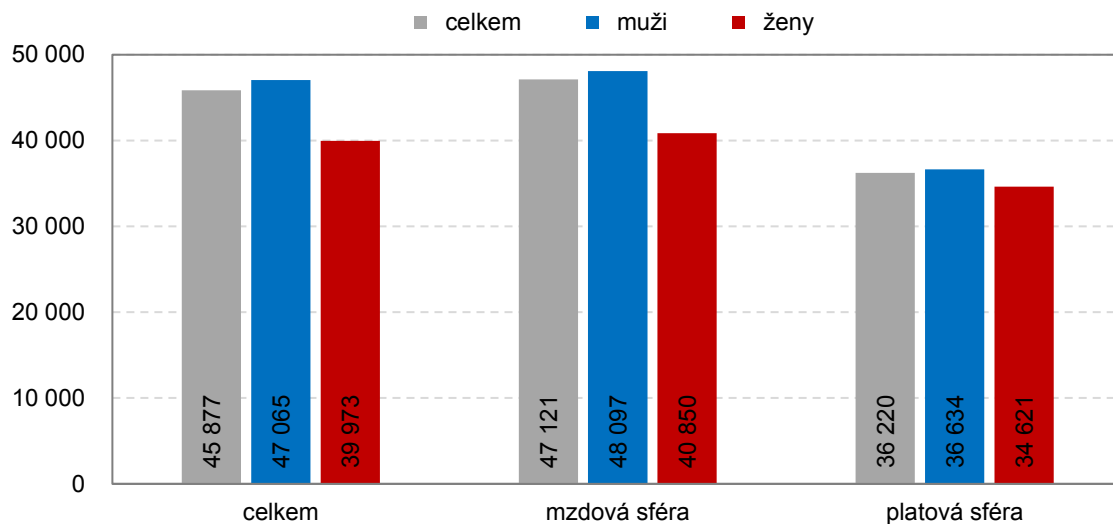

Zdroj: Strukturální mzdová statistika (ISPV)

Pohlaví není jediný faktor, který výrazně ovlivňuje výši platu ICT odborníků. Velký vliv má například i kraj, věk nebo odvětví, v jakém daný odborník pracuje. Nejvíce si vydělají ICT odborníci pracující v oblasti **peněžnictví a pojišťovnictví**. Medián jejich mezd v roce 2018 byl 63 091 Kč, což je 138 % mediánu mezd ICT odborníků celkem a 216 % mediánu mezd v ČR. V krajích jsou platy ICT odborníků relativně vyrovnané, vyčnívá nepřekvapivě **Praha**, kde byl v roce 2018 medián jejich mezd 53 557 Kč (117 % mediánu mezd ICT odborníků celkem a 184 % mediánu mezd v ČR) a Jihomoravský kraj, kde byl medián mezd ICT odborníků 46 480 Kč. Nejvyšší plat měli v roce 2018 ICT odborníci ve věku 35 až 44 let (51 239 Kč).

ANALÝZA

Graf 11: Medián mezd ICT odborníků podle sféry a pohlaví (v Kč), ČR 2018

Zdroj: Strukturální mzdová statistika (ISPV)

Zdrojem dat pro tuto analýzu bylo Výběrové šetření pracovních sil, Strukturální mzdová statistika a Sdružené informace matrik studentů.

Více informací o ICT odbornících a metodiku této statistiky naleznete na:

<https://www.czso.cz/csu/czso/ict-odbornici>

Kontakt

Mgr. Markéta Pištorová

Oddělení statistiky výzkumu, vývoje a informační společnosti

E-mail: marketa.pistorova@czso.cz